

UTVECKLING I SAMVERKAN

Handledningsmodellen Patientnära Lärande

Implementering av modellen inom kommunal primärvård

Projektgrupp

Högskolan Väst

Projektledare:

Anette Johnsson

Lektor inom Hälsa och Vårdvetenskap, inriktning arbetsintegrerat lärande
anette.johnsson@hv.se

Johanna Selin Månsson

Universitetsadjunkt inom Vårdvetenskap

Yvonne Tegelström

Universitetsadjunkt inom Vårdvetenskap

Catrine Ekre

Universitetsadjunkt inom Vårdvetenskap

Sandra Pennbrant

Professor inom Vårdvetenskap med inriktning arbetsintegrerat lärande

Beatrice Mattsson

Administratör hemsidan

KIR – Kommunikation och Internationella relationer

Grafisk formgivning

Melleruds kommun

Malin Callh

Enhetschef, HSV Mellerud

Eva Zahlin

Specialistsjuksköterska inom vård av äldre

Alexandra Karlsson

Huvudhandledare, specialistsjuksköterska inom onkologi

Uddevalla kommun

Anette Helander

Enhetschef, Uddevalla

Sandra Aldegren

Tf. Huvudhandledare, specialistsjuksköterska inom anestesi

Emma Engblom

Tf. Huvudhandledare, distriktsköterska inom folkhälsa

Institutionen för hälsovetenskap

Högskolan Väst

Gustava Melins gata 2

461 86 Trollhättan

ISBN 978-91-89969-30-8 (elektronisk)

ISBN 978-91-89969-31-5 (tryckt)

Sammanfattning

Under perioden 2024-01-05--2025-04-30 har ett utvecklingsprojekt genomförts i samverkan mellan Institutionen för hälsovetenskap vid Högskolan Väst och kommunal primärvård i Mellerud och Uddevalla. Syftet med projektet var att implementera handledningsmodellen Patientnära Lärande i kombination med kollaborativt lärande inom kommunal primärvård samt att utvärdera arbetssättet för verksamhetsförlagd utbildning inom kommunerna. Projektet omfattade bland annat implementering av modellen, information, utbildning och stöd till handledande sjuksköterskor.

Målet var att handledningsmodellen Patientnära Lärande skulle ge stöd till handledande sjuksköterskor även efter att projektet avslutats. Efter projektets slut var ambitionen att ha skapat en struktur för implementering och spridning av handledningsmodellen till andra kommuner inom Fyrbodal, där en utökning av projektet inkluderade Uddevalla kommun. På så sätt fanns möjlighet att öka antalet verksamhetsförlagda utbildningsplatser med bibehållen hög kvalitet på handledning.

För att skapa förutsättningar för handledare och studenter har utbildningsmaterial arbetats fram, inklusive filmer till studenter och handledare samt en minihandbok om handledning för handledare. På projektets hemsida har man kunnat följa processens utveckling.

För att stärka VFU inom kommunal primärvård behöver studentpärlen anpassas till verksamheterna. En tydlig introduktion med filmer och lokala genomgångar av ansvar och handledningsmodell är viktig för både studenter och handledare. Reflektionsstunder bör schemaläggas regelbundet och ingå i arbetslistan. En särskild lärmiljö med tillgång till dator och arbetsro nära handledare främjar självständigt lärande. Studenter behöver också egna arbetsredskap för att kunna ta ansvar och arbeta mer självständigt. Studentpärlen ska användas aktivt i handledning och reflektion, även vid handledarbyten. Huvudhandledaren har ansvar för introduktion och uppföljning. Regelbundna samtal med handledare och ansvariga är nödvändiga för att följa upp behov och utveckling. Slutligen krävs en nära samverkan mellan lärosäte och verksamhet för att säkerställa en fungerande implementering.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	6
Sjuksköterskeprogrammet	6
Handledningsmodellen Patientnära Lärande	7
Introduktionsfilmer till handledare och studenter	9
En inspirationshandbok till handledare	10
Projektets hemsida	10
Kommunal primärvård inom Melleruds kommun	11
Implementering av handledningsmodellen Patientnära Lärande inom kommunal primärvård i Melleruds kommun ..	12
Uppstarten	12
Studentrummet i Mellerud	13
Ett möte med och för inspiration	14
En första utvärdering	15
Studenters röster berättat av handledare	16
Fler handledare involveras i projektet	16
Uppföljningsmöten med studentansvarig sjuksköterska	18
Handledare i Mellerud beskriver hur de använder handledningsmodellen	19
Kommunal primärvård inom Uddevalla kommun	21
Implementering av handledningsmodellen Patientnära Lärande inom kommunal primärvård i Uddevallas kommun	22
Uddevalla ansluter till projektet	22
Studenterna får tillgång till egna arbetsverktyg	23
Studenter berättar	23
Röster från huvudhandledarem bas handledare och studentombud	23
Uppföljning i Uddevalla i april	24
Sammanfattande insikter	25
Rekommendationer för vidare implementering	25
Framtid	26
Ekonomisk redovisning	26
Referenser	27

Inledning

Denna sammanställning utgör resultatet av ett utvecklingsprojekt som har genomförts i samverkan mellan Högskolan Väst och den kommunala primärvården i Mellerud och Uddevalla. Sammanställningen fokuserar på implementeringsprocessen och utvärderingen av handledningsmodellen Patientnära Lärande.

Den kommunala primärvården ställs ständigt inför nya utmaningar, bland annat på grund av en ökande befolkning som på sikt kommer att behöva vårdinsatser (World Health Organisation, 2019), samtidigt som bristen på sjuksköterskor förväntas öka under de kommande 15 åren (Statistics Sweden, 2017).

En förändring i högskoleförordningen trädde i kraft 2023, vilket innebär att minst 50 procent av sjuksköterskeutbildningen ska utgöras av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (SOU 2022:35). I förlängningen medför detta ett ökat krav på utbildningsplatser inom sjuksköterskeprogrammet samt ett behov av pedagogiska handledningsmodeller som säkerställer hög kvalitet under den kliniska utbildningen.

Att handleda sjuksköterskestudenter är del av sjuksköterskans yrkesutövning. Handledare fungerar som yrkesmässiga förebilder. Genom handledning vägleds studenten i att utveckla kunskap och skapa förståelse för sin kommande profession som sjuksköterska (Hilli & Sandvik, 2020). Handledningen hjälper studenten att koppla teoretisk kunskap till den praktiska, kliniska verksamheten (Cremonini et al., 2015). Regelbunden återkoppling från handledaren är viktig för att studenten ska kunna identifiera både styrkor och förbättringsområden.Handledningsstödet till sjuksköterskor är av stor vikt, och det behövs en utveckling av pedagogiska modeller som är hållbara över tid. En viktig aspekt är också att modellen är enkel och passar studenter, lärosäten och handledare inom samverkande verksamheter.

Handledningsmodellen Patientnära Lärande (Johnsson et al., 2023) fokuserar på att studenten följer patienten nära genom vårdkedjan och kan fungera som ett hjälpmedel för att skapa en pedagogisk utbildningsmiljö i vårdverksamheten för sjuksköterskestudenter. Modellen är öppen i sin karaktär och kan med fördel kombineras med andra modeller, till exempel, kollaborativt lärande (Sandvik et al., 2021).

Genom att i samverkan implementera handledningsmodellen Patientnära Lärande kan kvaliteten på den kliniska utbildningen stärkas, samtidigt som både handledare och studenter ges bättre förutsättningar för ett meningsfullt samarbete kring lärande. En fortsatt satsning på pedagogiskt genomtänkta handledningsmodeller är därför av stor vikt för framtidens vård och utbildning.

Jag tyckte att studentpärmerna var en trygghet i början för att komma i gång. Bra för att veta vad jag ska fokusera på och vilken nivå jag ligger. Skönt att ha information på plats, ordning.

Student, termin 6.

Bakgrund

Sjuksköterskeprogrammet

Sjuksköterskeprogrammet är en treårig högskoleutbildning som leder till en yrkesexamen som legitimerad sjuksköterska samt en filosofie kandidatexamen med huvudområdet omvårdnad (SFS 1993:100). Omvårdnad präglas av en helhetssyn och bedrivs utifrån ett vetenskapligt och etiskt förhållningssätt med den enskilda människan i fokus (Svensk sjuksköterskeförening, 2024). Utbildningen förbereder studenten för att kunna främja hälsa, förebygga sjukdom och ohälsa för personer i alla åldrar och i livets olika skeden. Under utbildningen varvas teoretiska studier med praktisk verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Det arbetsintegrerade lärandet innebär en integration av praktiska erfarenheter och kunskap med teoretiskt lärande. Det bygger på samverkan mellan studenten, lärosätet och arbetsplatsen, där studentens erfarenheter utvecklas genom verksamhetsförlagd utbildning som en del av utbildningsprogrammet (Zegwaard et al., 2023). Fokus i programmet ligger på att utveckla kunskap inom exempelvis medicin, omvårdnad, etik och kommunikation, men också på att förbereda studenterna för ett självständigt och ansvarsfullt arbete inom hälso- och sjukvården. Inom ramen för utbildningen genomförs även ett examensarbete om 15 högskolepoäng i huvudområdet omvårdnad (Högskolan Väst, 2025).

Under 2023 trädde en ändring i högskoleförordningen i kraft, vilket fastställde att minst hälften av sjuksköterskeutbildningen ska utgöras av VFU (SOU 2022:35). Detta medförde ett ökat behov av utbildningsplatser inom sjuksköterskeprogrammet samt ett krav på effektiva pedagogiska handledningsmodeller som kan säkerställa hög kvalitet i den kliniska utbildningen.

Den verksamhetsförlagda utbildningen är således en central och integrerad del av sjuksköterskeprogrammet (Andrews & Roberts, 2003). Under VFU får studenter praktisk erfarenhet av yrket genom att arbeta tillsammans med legitimerade sjuksköterskor och andra vårdprofessioner, till exempel, fysioterapeuter, arbetsterapeuter eller läkare i olika vårdmiljöer, såsom sjukhus, vårdcentraler, äldreboenden och hemsjukvård. Det är en möjlighet för studenterna (Cremonini et al., 2015) att omsätta teoretiska kunskaper i praktiken, utveckla kliniska färdigheter, träna på kommunikation samt att lära sig att hantera olika vårdsituationer och patientgrupper. Detta stärker studenternas anställningsbarhet och förbereder dem för yrkeslivet (Jackson, 2015). Strukturerade läraaktiviteter för VFU stärker även studenternas möjligheter att integrera teoretisk kunskap i den praktiska kliniska vården, antingen själva eller tillsammans med andra studenter (Johnsson et al., 2023).

Genom kontinuerlig handledning och reflektion utvecklar studenterna sin förmåga att fatta självständiga beslut, samarbeta i team och tillämpa ett personcentrerat förhållningssätt. Den verksamhetsförlagda utbildningen hjälper studenter att successivt växa in i sin framtida yrkesroll och ger en djupare förståelse för det ansvar, etiskt förhållningssätt och den kompetens som krävs för att arbeta som sjuksköterska (Vabo et al., 2021). VFU utgör därmed en viktig brygga mellan teori och praktik och är avgörande för att förbereda studenterna för en komplex och ständigt föränderlig hälso- och sjukvård.

Handledningsmodellen Patientnära Lärande

Handledningsmodellen Patientnära Lärande är baserad på Cajverts (2024) beskrivning av interaktivt lärande som fokuserar på hur handledaren kan hjälpa studenten att reflektera över och förstå sitt eget lärande. Modellen lägger särskild vikt vid studentens lärande och bygger på de lärandemål som ingår i kursplanen för den kurs som studenten deltar i. Ett specifikt verktyg som används inom konceptet är Gibbs (1988) reflektionscykel, vilket kan ses som ett ramverk för lärandet. Fokus i reflektionscykeln är att strukturera studenternas lärandeprocess utifrån erfarenheter och inkluderar de sex stadierna: beskrivning, känslor, utvärdering, analys, slutsats och handlingsplan.

Att arbeta utifrån handledningsmodellen innebär att studenten, i stället för att enbart följa handledarens direkta arbete, tar ansvar för den valda patienten och dennes vård under den tid patienten finns i verksamheten. Antalet patienter som studenten ansvarar för ökar successivt, i takt med att studenten bygger erfarenhet och utvecklar sitt lärande. Eftersom studenten inte är knuten till en specifik handledare utses en sjuksköterska som huvudansvarig handledare. Studentens lärande följs upp via dokument som förvaras i en personlig pärm, tillsammans med kursens lärandemål, läraaktiviteter och förväntad kunskapsutveckling. Studentens lärande diskuteras och dokumenteras dagligen tillsammans med en handledare, och varje vecka träffar studenten sin ansvariga handledare för uppföljning. Modellen kan med fördel kombineras med kollaborativ lärande, till exempel handledningsmodellen Peer Learning (Glynn et al., 2006; Sandvik et al., 2021).

För att utvärdera handledningsmodellen Patientnära Lärande har en vetenskaplig studie genomförts, vars syfte var att beskriva sjuksköterskestudenternas erfarenheter av att lära sig med stöd av modellen under deras VFU (Johnsson et al., 2023). Studien hade en beskrivande design, där tolv semistrukturerade intervjuer genomfördes med sjuksköterskestudenter och analyserades med induktiv kvalitativ innehållsanalys.

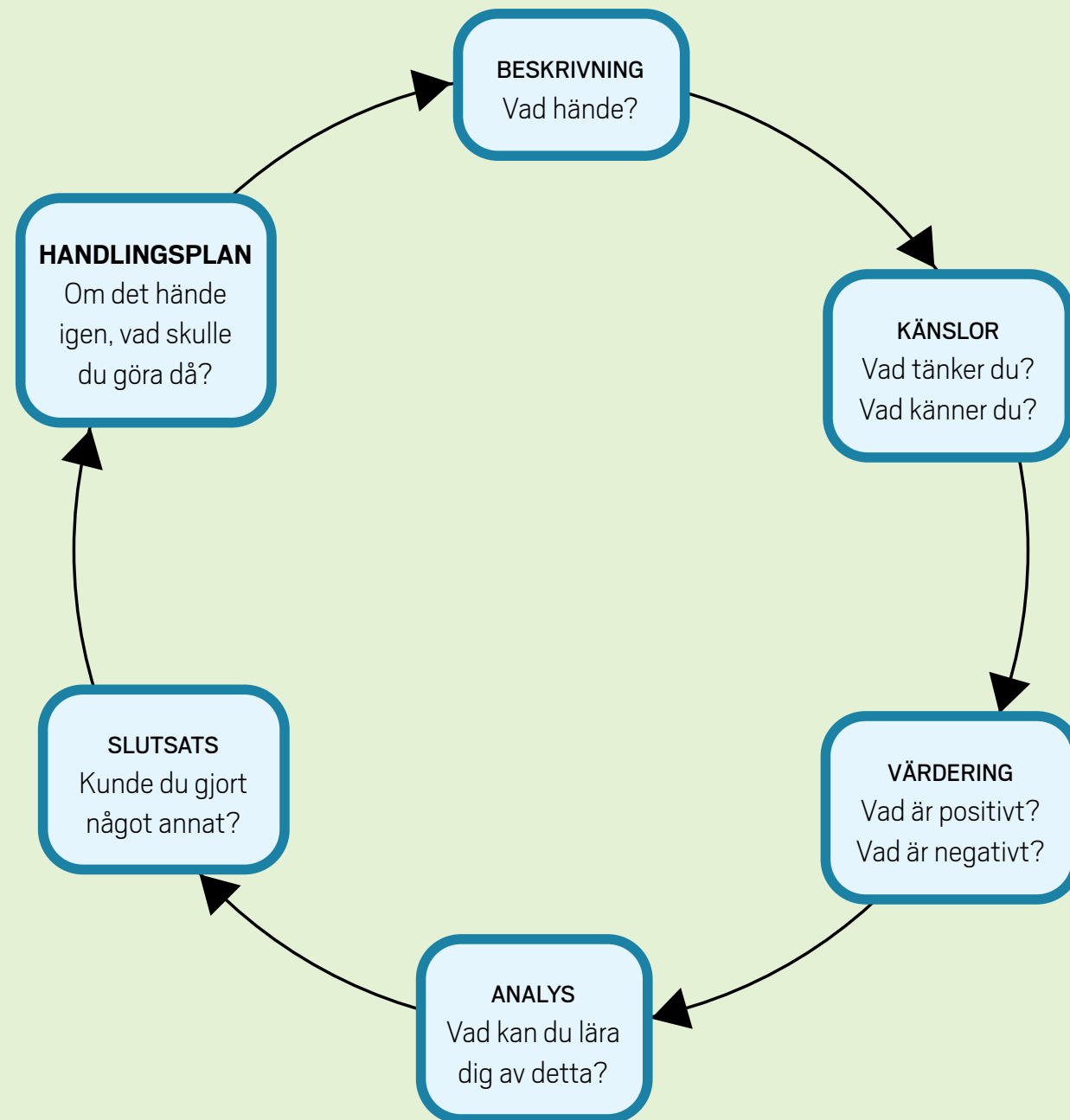
Resultatet visade att handledningsmodellen var ett pedagogiskt verktyg där studenternas erfarenheter av att arbeta med handledningsmodellen generellt var positiva (Johnsson et al., 2023). De upplevde att modellen var lätt att förstå, tillgänglig, tydlig och gav en bra struktur att följa. Studien visade även att studenterna upplevde en personlig, kunskapsmässig och professionell utveckling under den praktiska utbildningen. Handledningsmodellen främjade studenternas utveckling mot en professionell identitet, och de beskrev att de hade fått insikter om sjuksköterskans arbete, ansvar samt vikten av teamarbete. Modellen fungerade som ett verktyg för att stimulera varje students lärande, förmåga att skapa vårdrelationer samt förberedelser inför det kommande yrket. Studenternas lärande utvecklades genom träning som involverade dagligt arbete, ansvar, reflektion, kritiskt tänkande och samarbete med andra yrkesgrupper (Figur 1 nedan).

Ytterligare en studie pågår med syfte att beskriva arbetet med handledningsmodellen utifrån ett handledarperspektiv, och den beräknas vara klar under hösten 2025.

Figur 1. Studenternas erfarenheter av lärande med handledningsmodellen Patientnära Lärande.

GIBBS REFLEKTIONSCYKEL

Introduktionsfilmer till handledare och studenter

Som ett stöd för studenter och handledare har introduktionsfilmer spelats in av Johanna via Högskolan Väst. Filmerna syftade till att ge studenterna och handledarna en gemensam förståelse för handledningens upplägg och förväntningar samt att stärka deras förberedelser inför den kliniska praktiken.

Den första filmen ger en översikt till studenterna över hur studentpärmen är organiserad, hur man arbetar med den på enheten och vad som förväntas av studenterna under deras VFU-period. Handledarna skickar filmen via e-post till studenterna innan deras ankomst, så att de i god tid kan förbereda sig och skapa sig en bild av hur de kan arbeta med modellen i praktiken. Målet med detta är att underlätta övergången till det kliniska arbetet och stärka känslan av trygghet och delaktighet redan från början.

Den andra och tredje filmen riktar sig till handledare. Filmerna presenterar handledningsmodellen, dess syfte, innehåll samt hur studentpärmen är upplagd. De visar också praktiskt hur handledarna kan förbereda sig inför handledning med modellen. Målet är att alla handledare ska ha tillgång till filmerna för att kunna förbereda sig inför handledarskapet.

Länk till film 1: [Information till studenter om HPL](https://www.youtube.com/watch?v=HsZ7Ms2jcrU) www.youtube.com/watch?v=HsZ7Ms2jcrU

Länkar till film 2 och 3: [Handledningsmodellen Patientnära lärande](https://www.youtube.com/watch?v=pfyAxhsaOQU) www.youtube.com/watch?v=pfyAxhsaOQU
[Hur sätter jag ihop pärmen](https://www.hvplay.se/media/t/O_jusa903c) [hvplay.se/media/t/O_jusa903c](https://www.hvplay.se/media/t/O_jusa903c)

Modellen patientnära handledning hjälpte mig som handledare. Jag tyckte att den lärde mig att vara handledare. Och den gav också möjlighet att utföra ett bra handledarskap ... Den gjorde arbetet mycket tydligare för mig som handledare. Jag lärde mig lika mycket på den här tiden som min student känns det som. Ja, det känns som att hela VFU:n fick ett mervärde.

Handledare för första gången. Arbetat som sjuksköterska i 1 år.

En inspirationshandbok till handledare

Som ett stöd för handledare har Anette och Johanna skrivit minihandboken Inspiration till handledning – Handledning i Patientnära Lärande. Målet med minihandboken var att inspirera och stärka handledare i deras arbete med att vägleda sjuksköterskestudenterna under VFU.

Minihandboken innehåller en översikt av handledningens grunder, en beskrivning av handledningsmodellen Patientnära Lärande, dess styrkor och utmaningar samt hur modellen kan kombineras med kollaborativt lärande (Peer Learning). Den kan läsas i sin helhet på följande [länk](https://hv.diva-portal.org/smash/get/diva2:1905796/FULLTEXT01.pdf).

<https://hv.diva-portal.org/smash/get/diva2:1905796/FULLTEXT01.pdf>

Projektets hemsida

På projektets hemsida beskrivs projektet tillsammans med utvärderingar från studenter och handledare.

Länk hemsida: [Högskolan Väst – Handledningsmodellen Patientnära Lärande](#)

Kommunal primärvård inom Melleruds kommun

Melleruds kommun ligger cirka 40 kilometer norr om Vänersborg intill Vänern, i den östra delen av Dalsland. Kommunen består till största delen av landsbygd och har drygt 9 000 invånare.

Kommunal primärvård innebär att hälso- och sjukvård ges i hemmet till personer med behov av vård. Vården sträcker sig från enklare insatser till avancerad medicinsk behandling som annars skulle kräva sjukhusvård. Den riktar sig till personer i alla åldrar. För närvarande är cirka 250 personer inskrivna i Melleruds kommunala primärvård, vilket innebär att de får vård i hemmet eller i olika boendeformer, såsom särskilda boenden (SÄBO), korttidsboenden och LSS-gruppboenden.

Inom den kommunala primärvården i Mellerud arbetar flera olika yrkeskategorier, såsom sjuksköterskor, undersköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och administrativ personal. Kommunen har 33 fastanställda sjuksköterskor som bemannar dag-, kvälls-, natt- och helgpäss. Bland dessa finns sex sjuksköterskor med specialistutbildning, exempelvis inom äldreomsorg, vård i hemmet eller palliativ vård, samt med särskild kompetens inom områden som diabetes, inkontinens, astma/KOL och sårvård. I teamet ingår även en psykiatrisjuksköterska och en demensjuksköterska, som arbetar utifrån sina respektive specialiteter. Tack vare en sammanhållen organisation och ett nära samarbete med läkare från Närhälsan Mellerud finns goda förutsättningar att erbjuda avancerad vård i hemmet för svårt sjuka patienter. Kommunen har även samverkande sjukvård genom IVPA (I Väntan På Ambulans), vilket ytterligare stärker den kommunala primärvårdens insatser.

Melleruds kommunala primärvård tar emot cirka 13 sjuksköterskestudenter per år, varav de flesta studerar på sjuksköterskeprogrammet, några går vidareutbildning till specialistsjuksköterska och distriktsjuksköterska. Mer än hälften av sjuksköterskorna har handledarutbildning, och varje år planeras ytterligare utbildningar för två handledare.

Implementering av handledningsmodellen Patientnära Lärande inom kommunal primärvård i Melleruds kommun

Inom kommunal primärvård ställs höga krav på medicinsk och omvårdnadskompetens tillsammans med ett personcentrerat förhållningssätt. För att kunna möta dessa krav och samtidigt skapa en trygg och lärande arbetsmiljö för sjuksköterskestudenter är handledning ett avgörande verktyg. Handledningsmodellen Patientnära Lärande är ett verktyg för handledare att, tillsammans med studenter, utvecklas i sin yrkesroll genom reflektion, erfarenhetsutbyte och kontinuerligt lärande (Johnsson et al., 2023), något som är särskilt viktigt i en verksamhet där arbetet ofta sker självständigt i patienternas hem

Uppstarten

Fredagen den 10 maj 2024 markerade den officiella starten för projektet i Mellerud. Under uppstartsmötet samlades deltagarna för att tillsammans gå igenom projektets syfte, förväntningar, roller och den planerade tidslinjen. Handledningsmodellen Patientnära Lärande stod i fokus och ett konkret exempel på en studentpärm presenterades och granskades gemensamt. Detta blev också ett tillfälle att inleda en dialog kring hur modellen bäst kan anpassas till verksamhetsförlagd utbildning inom kommunal primärvård, där olika vårdformer såsom ordinärt boende, särskilt boende och korttidsboende utgör unika kontexter för studenternas lärande.

Vid uppstartsmötet deltog enhetschef Malin Callh, specialistsjuksköterska Eva Zahlin och huvudhandledare Alexandra Karlson, lektor Anette Johnsson samt adjunkterna Yvonne Tegelström och Johanna Selin Månsson från institutionen för Hälsovetenskap.

Den 4 juni ägnades mötet åt att diskutera anpassning av de standarddokument som används i studentpärmarna. Dessutom fortsatte diskussion från tidigare möte om hur handledningsmodellen Patientnära Lärande kan tillämpas inom den kommunala primärvården, samt hur pärmens innehåll kan variera beroende på om vården bedrivs i ordinärt boende, särskilt boende eller på korttidsboende.

Studentrummet i Mellerud

För att främja studenternas lärande under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) hade enheten inrättat ett särskilt rum utrustat med skrivbord och datorer till studenterna. Detta utrymme var avsett att fungera som en lugn och fokuserad arbets- och lärandemiljö, där studenterna självständigt kunde arbeta med reflektionssuppgifter, dokumentation och förberedelser inför kommande moment.

En viktig tanke med studentrummet var närheten till handledarna. Handledarna fanns tillgängliga i direkt anslutning till studentrummet för att studenterna enkelt skulle kunna ställa frågor, få stöd och handledning i det dagliga arbetet, men också känna trygghet och stabilitet i lärandesituationen.

Alexandra visar studentrummet på enheten.

Ett möte med och för inspiration

Den 30 augusti samlades personal vid Melleruds kommunala primärvård för en inspirerande dag med fokus på handledning. Dagen arrangerades i samarbete med projektgruppen från Högskolan Väst och ägnades åt att fördjupa sig i handledningsmodellen Patientnära Lärande.

Dagen inleddes med att Johanna presenterade modellen Patientnära Lärande. Hon beskrev modellens grundprinciper och gav konkreta exempel på hur den kan tillämpas inom kommunal verksamhet för att stödja lärande och utveckling i det dagliga arbetet. Därefter följde en kort presentation av Anette om betydelsen av reflektion och kritisk reflektion som viktiga verktyg i handledningsprocessen. För att ytterligare förtydliga modellens praktiska tillämpning visade Johanna, Anette och Yvonne upp korta rollspel kring olika handledningssituationer. Dessa väckte stort engagemang och låg till grund för efterföljande diskussioner där deltagarna delade tankar, erfarenheter och reflektioner.

Under dagen fick handledarna även möjlighet att bekanta sig med de färdigställda handledningsstudentpärmarna, vilka innehöll stödmaterial och verktyg för att arbeta enligt handledningsmodellen Patientnära Lärande. Det fanns även gott om tid för frågor, samtal och fördjupning kring materialet.

Dagen präglades av nyfikenhet, engagemang och en vilja att tillsammans utveckla handledning inom kommunal primärvård.

Under hösten som följde hade Yvonne kontakt med gruppen vid flertalet tillfällen, både via personliga besök och via e-post för frågor och stöd i uppstarten av handledningen med modellen.

En första utvärdering

Den 28 november genomfördes ett uppföljande samtal mellan Anette, Johanna och Yvonne från Högskolan Väst samt Alexandra och Eva från Mellerud, med fokus på hur arbetet med handledningsmodellen har utvecklats tillsammans med studenterna. Arbetet med handledningen fungerade bra. Modellen användes frekvent, till en början utifrån utvalda intresserade handledare. De hade gjort justeringar i studentpärmen för att anpassa modellen till den kommunala primärvården. Ett första steg var att rensa bort strukturerade läraaktiviteter som inte var aktuella inom den kommunala primärvården och ersätta dem med relevanta aktiviteter för verksamheten.

För att få en bredare bild av handledarnas upplevelser fick även de handledare som inte hade möjlighet att delta vid mötet möjlighet att lämna sina synpunkter via ett frågeformulär. Nedan följer några röster och reflektioner från både samtalet och enkätsvaren, vilka speglar handledarnas erfarenheter av att använda modellen i praktiken.

Jag behövde tänka om en del. Vi har inte alls så mycket papper i pärmen som det är i originalpärmen. Vår pärm är mycket mer basic. Vi har ju grundstrukturen förstås: terminsöversikten, studentutveckling, kursinformation, kursPM, ASSCE, aktivitet mätstickor och Gibbs. Så har vi lite fakta uppgifter och så. Ja, jag menar att det får vara en pärm som är riktad lite mer till kommunal primärvård. För att vi plockade ju bort jättemycket ur mallen från början där. Läraaktiviteter som inte är rimliga hos oss. Ja, till exempel, det där med EKG blodgaser...

Framför allt så upplevde jag att våra studenter var väldigt nöjda med den här pärmen. De fick ett helt annat tänkt om vad de skulle göra och ur de skulle lägga upp och genomföra varje vecka. Ja, att det blev väldigt tydligt. Studenterna använde modellen som ett verktyg men det blev en trygghet också.

Jag tycker att detta är en bra handledningsmodell då studenterna varje vecka fick en uppdatering vad han/hon skulle arbeta mer med. Samtidigt fick man reda på vad man inte behöver jobba lika mycket med. Det var en mycket bra handledningsmodell för mig som ganska ny handledare. Den hjälpte mig mycket.

Enkätsvar

Studenters röster berättat av handledare

Efter avslutad VFU i december frågade handledare studenterna om deras upplevelser av att arbeta med handledningsmodellen.

Anna går i termin sex. Hon upplevde att hon var nöjd att hon har haft en bra praktik och fått med sig mycket mer än hon trodde. Hon var positiv över den hjälp hon fått och lycklig över att klarat både NKSE praktiska och teoretiska. Anna uppgav att hon använde pärmen mycket och att hon tyckte den var bra, framför allt den planering över veckorna som fanns. Hon menade att pärmen användes mera i början än på slutet, men alltid vid uppföljningar.

Karim går i termin fyra. Han var nöjd med pärmen men menade att den användes mera i början än på slutet. Handledaren och Karim använde pärmen en gång i veckan vid genomgång och uppföljning. Enligt handledare behövde Karim mycket stöd och då passade modellens regelbundenhet bra.

Dolores går i termin sex. Hon tyckte att modellen var bra att arbeta med eftersom den skapade struktur för att uppnå kursmålen. Hon var även nöjd med att hennes handledare och hon kunde använda pärmen tillsammans

Berättat av handledare. Studenternas namn är fingerade.

Fler handledare involveras i projektet

Under våren 2025 blev fler handledare inom Melleruds kommunala primärvård engagerade i projektet. Efter att de provat på att arbeta med handledningsmodellen höll Yvonne ett möte med dessa i februari. De fick berätta hur de använde modellen i sin handledning med studenterna.

Två av handledarna hade missat informationsmöten och introduktionen om modellen, men hade ändå provat att arbeta med den. Båda dessa sjuksköterskor ansåg att pärmen var ett bra hjälpmedel, men att det saknades information om hur den skulle användas. De föreslog att en presentation bör göras inför varje VFU-start om hur handledningspärmen ska användas, samt att man tillsammans går igenom de papper som finns i pärmen och vem som har ansvar för vad.

Nedan presenteras några punkter som framkom i mötet:

- Handledarna ansåg att veckoschemat i pärmen är användbart och ger en trygghet för sjuksköterskan, eftersom det ger kunskap om vad studenterna bör fokusera på vecka för vecka, samt om det finns något de bör arbeta mer med.
- De hade skrivit anteckningar tillsammans med studenten i studentpärmen, men hade inte följt stegen fullt ut.
- Handledarna uttryckte att de behövde mer information om de fyra stegen enligt Cajvert och hur de tillsammans med studenten skulle se lärandeprocessen.

Yvonne introducerade på plats de fyra stegen enligt Cajvert, och handledarna ansåg att detta var mycket bra information. Under mötet gjordes en överenskommelse om att sjuksköterskorna nu mer aktivt skulle gå igenom pärmen och stegen med sina studenter.

- Det framkom att studentpärmen ofta används under bilresor som hjälp att reflektera utifrån, vilket uppskattades av både studenter och handledare.
- Handledarna föreslog att eftersom de har en arbetslista som de skriver ut varje dag och planerar efter, skulle modellen kunna vara ett moment som ingår två gånger i veckan. Dessa moment som finns på arbetslistan skulle bockas av i slutet av dagen, vilket skulle bidra till att studentpärmen inte glöms bort.

Handledarna delade med sig av sina erfarenheter med handledningen och berättade att en av studenterna var mycket aktiv med sin pärm och självmant tog med den, medan den andra studenten ibland bläddrade i pärmen endast när handledaren var aktiv och ville reflektera utifrån den. Detta kunde innebära att pärmen användes mindre. Frågan som väcktes var hur man kan göra studenter som inte tycker att studentpärmen är relevant mer intresserade. De föreslog att ett informationsmöte för studenter i början av VFU-perioden på enheten skulle skapa mer intresse.

Uppföljningsmöten med studentansvarig sjuksköterska

Fortlöpande hade Yvonne och studentansvarig sjuksköterska Eva uppföljningsmöten under mars och april om implementeringsprocessen, utvärderingar, handledar- och studentfrågor. Det fungerade bra med arbetet, och handledare var varierat intresserade av handledning av studenter. De flesta handledare är pålästa om handledningsmodellen Patientnära Lärande. Orsaker till att de som inte är det motiveras av tidsbrist, sjukfrånvaro eller att de är nya i yrket. Introduktionen till studenterna om handledningsmodellen fungerade inte optimalt i början, och rutiner kring detta arbetades fram under våren.

En pågående diskussion fördes i arbetslaget om att skriva med handledningsmodellen på arbetslistan, och beslut togs så småningom om att studenterna tillsammans med sin handledare skulle ansvara för punkten, så att det blev en stående uppgift en dag i veckan på arbetslistan att gå igenom den. Om studenten inte var på området den dagen då modellen stod i arbetslistan, ansvarade studenten för att flytta fram uppgiften tills dess att handledande sjuksköterska var tillgänglig. Handledande sjuksköterska ansåg att det var viktigt att student och handledare kunde genomföra det planerade reflektionsmötet och utifrån studentpärmens bestämma vad som var viktigt att arbeta med under kommande vecka.

En annan uppgift som arbetades fram var att studenterna ansvarade för att deras dokument från kursen skrivs ut och sätts in i studentpärm. Bedömningsmallen för NKSE (Nationell klinisk slutexamination för sjuksköterskeexamen) var ett av de dokument som studenterna önskade ha i sin studentpärm. Även information om hur Topp-N (Technology Optimized Practice Proces – Nurse) fungerade kunde vara ett dokument som kunde sitta i studentpärm. Topp-N är ett digitalt bedömningsverktyg för bedömning av studentens prestationer under VFU.

Klar och bra struktur, samt lätt att se hur lärandet utvecklats under praktikens gång. Bra med studentpärm för både mig och min handledare för att säkerhetsställa att kursmålen uppfylls, samt också var i lärandeprocessen jag som student har befunnit mig i.

Med fler handledare har jag kunnat ta till mig olika sätt att arbeta samt att handledarna har haft olika styrkor som jag har kunnat ta till mig, men också reflektera över, ibland ensam, ibland med medstudent, ibland med ordinarie handledare.

Ibland var det något rörigt och ibland svårt att hålla sig till studentpärm/lärandeprocessen. Men överlag bra med flera handledare och jag och min ordinarie handledare har kunnat stämma av mellan varven, så det har fungerat bra. Har man flera handledare har studentpärm varit ovärderlig för att lärandeprocessen ska fortlöpa och kursmålen uppnås.

Skriftlig utvärdering från student i termin 2.

Handledare i Mellerud beskriver hur de använder handledningsmodellen

Studenterna använder studentpärm regelbundet för reflektion tillsammans med sin handledare, i slutet av varje vecka. Efter veckans reflektionssamtal går den handledande sjuksköterskan och studenten tillsammans igenom vad studenten har antecknat, och handledaren skriver under dokumentet där studentens utveckling beskrivs. Om det finns behov av ytterligare träning skrivs detta ned på dokument i pärm, och handledare och student bestämmer tillsammans hur studenten ska fortsätta öva.

Studenterna åker ofta längre sträckor med bil till boende tillsammans med sin handledare. Då ansvarar studenterna för att studentpärm tas med i bilen, så att de tillsammans med handledaren kan använda tiden till att reflektera och diskutera händelser som de har upplevt under besöket.

Om studenten får byta handledare och delta i arbetet på ett nytt boende eller område under vissa dagar på sin VFU, är det studentens ansvar att ta med och visa den nya handledaren sin studentpärm. Pärm underlättar för den handledande sjuksköterskan genom att ge information och kunskap om var studenten befinner sig i sin lärandeprocess.

För studenterna kan det vara utmanande att på egen hand besöka patienter i ordinärt boende under sin VFU, särskilt under termin sex. För att underlätta både för den handledande sjuksköterskan och studenten kan VFU-perioden inledas på ett särskilt boende inom kommunen, där studenterna får ansvar för ett antal patienter och har möjlighet att arbeta i par. Här kan både studenter och handledare använda modellen (studentpärm) för att följa studentens utveckling.

Huvudhandledaren förbereder och sätter in aktuella dokument i studentpärm, som används inom kommunen (grunddokumenten). Studenterna ansvarar för sin egen pärm genom att lägga in relevanta dokument som rör deras VFU.

Tydliga riktlinjer har tagits fram för att klargöra varje persons ansvar när det gäller studentpärm, inklusive den kliniska adjunktens, den studentansvariga sjuksköterskans och handledarens roller.

Kommunal primärvård inom Uddevalla kommun

Uddevalla är en tätort i Bohuslän och centralort i Uddevalla kommun i Västra Götalands län. Kommunen har 56 992 invånare. Uddevalla är en av 49 kommuner inom Västra Götalandsregionen (VGR). Sjukvårdsansvaret är delat mellan de inkluderade kommunerna och Västra Götalandsregionen. Detta innebär att Uddevalla kommun ansvarar för den kommunala primärvården (hemsjukvård), medan Västra Götalandsregionen ansvarar för regional primärvård och sjukhusvård.

Uddevalla kommun ansvarar för hemsjukvård och rehabilitering på vård- och omsorgsboenden, inom biståndsbedömd dagverksamhet samt i vissa fall i ordinärt boende. För att få tillgång till hemsjukvård i ordinärt boende krävs att personen har stora svårigheter att ta sig till sin vårdcentral samt att insatsen är planerad och återkommande över tid.

Hemsjukvården i den kommunala primärvården består av och utförs av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Ibland kan sjukvårdsuppgifter delegeras till hemtjänsten eller personalen på vård- och omsorgsboenden. Läkarrollen i hemsjukvården utgörs av läkare från vårdcentralen. I mars 2025 var antalet inskrivna patienter i den kommunala primärvården i Uddevalla kommun 1493. Inom verksamheten arbetar 120 sjuksköterskor fördelade på 11 hemsjukvårdskontor.

Uddevallas kommunala primärvård tar emot sjuksköterskestudenter i termin 2–6, främst från Högskolan Väst, som gör sin verksamhetsförlagda utbildning i vår verksamhet. Antalet mottagna studenter var 56 stycken år 2024 och förväntas öka till 76 under 2025.

Implementering av handledningsmodellen Patientnära Lärande inom kommunal primärvård i Uddevallas kommun

Uddevalla ansluter till projektet

Under torsdagen den 10 oktober samlades huvudhandledare, handledare och områdesombud inom kommunal primärvård i Uddevalla kommun i personalmatsalen vid Rosenhälls vård- och omsorgsboende. Ämnet för dagen var uppstarten av Handledningsmodellen Patientnära Lärande. Johanna berättade om modellen och gav exempel på dess användningsområde inom kommunal primärvård.

En diskussion om hur modellen kan implementeras i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom den kommunala primärvården i Uddevalla inleddes. Sjuksköterskorna delade med sig av sina erfarenheter från vardagen och samarbetet med studenter under VFU-perioderna. Samtalet omfattade även möjligheter och utmaningar kopplade till detta arbete.

Under mötet beslutades att Uddevalla kommunala primärvård ville ansluta sig till projektet. De planerade att starta under höstterminen med sex studenter i termin 6. Kontakter etablerades och adresser utbyttes inför samarbetet. I projektgruppen ingår nu också Catrine Ekre som representant från Högskolan Väst.

Tisdagen den 22 oktober träffades Emma Engblom, huvudhandledare i Uddevalla kommun, och Catrine Ekre, lärare på Högskolan Väst, för att planera och arbeta med de dokument som ska ingå i studenternas pärmar.

Under hösten som följde hade Catrine kontakt med gruppen vid flertalet tillfällen, både personligt och via e-post för frågor och stöd i uppstarten av handledningen med modellen.

Studenterna får tillgång till egna arbetsverktyg

För att möjliggöra ett effektivt genomförande av studierna under VFU samt de arbetsuppgifter som ingår i utbildningen, tillhandahålls studenterna i termin fyra, fem och sex nödvändiga arbetsverktyg. Dessa inkluderade mobiltelefon, bärbar dator, nycklar till relevanta lokaler samt inloggningsuppgifter till digitala system och plattformar. Utrustningen är personlig och ska hanteras under hela utbildningsperioden.

Studenter berättar

Den 29 november träffades Anette, Catrine och Emma tillsammans med fem studenter från termin sex för ett uppföljande samtal om hur det hade fungerat att arbeta med handledningsmodellen. Studenterna berättade om sin VFU-placering inom den kommunala primärvården i Uddevalla kommun. Här presenteras några röster från studenterna:

Fördelar har varit att kunna se vilka steg man har gjort och fördelen med att läsa på. De olika aktivitetsplaner som tagits fram har bidragit till att man enklare vet hur man ska tänka kring de olika områdena i patientnära arbetet.

En förbättring kan vara: Att kanske ge förslag på saker som ska uppfyllas under VFU i sin helhet i stället för att begränsa dessa saker till specifika veckor. Detta då det kan kännas stressigt att se att specifika saker ska uppnås specifika veckor.

Jag har två handledare och jag ser hur de arbetar olika. Bra för att själv komma på eget sätt. Oftast har man en handledare som blir ens "förebild" och som man arbetar med.

Röster från huvudhandledare, bashandledare och studentombud

Huvudhandledare, bashandledare och studentombud träffades under tidig vår och gjorde en utvärdering av hur arbetet med handledningsmodellen har framskridit under hösten 2024 och våren 2025.

- Det upplevs att studentpärmen är för inriktad på sjukhusmiljö. Skulle det kunna finnas en version som är anpassad för kommunal primärvård?
- Det är svårt att få grepp om modellen och därför användes den inte i så stor utsträckning till en början. I stället förlades fokus på muntliga resonemang och studentpärmen användes endast som stöd och ha dokument samlade kring VFU.
- Veckovisa reflektioner och avstämningar blev inte alltid av, men pärmen fungerade som ett bra stöd för reflektion och för att få en överblick över studentens utveckling.
- Det är svårt att utvärdera baserat endast på en student, så ett önskemål var att arbeta mer med modellen för att få ett bättre underlag.

Uppföljning i Uddevalla i april

I slutet av april hölls ett möte i Uddevalla med fokus på hur det har fungerat att arbeta utifrån modellen och hur den fortsatt kan anpassas till den kommunala primärvårdens förutsättningar. Mötet leddes av huvudhandledare Sandra Aldegren. Från Högskolan Väst deltog Anette och Catrine, och därutöver medverkade tolv studentansvariga handledare från olika verksamheter inom den kommunala primärvården. Under mötet diskuterades hur nuvarande dokumenten, som ingår i handledningsmodellen Patientnära lärande, i stor utsträckning är utformade för länssjukvården, kan justeras för att bli mer relevanta i den kommunala vårdkontexten. Det framfördes konkreta förslag på hur vissa begrepp kan förtydligas eller omformuleras för att bättre spegla den kommunala primärvårdens arbetssätt och uppdrag.

Ett dokument som lyftes fram som särskilt användbart var veckoöversikten, vilken bedömdes vara ett bra stöd i handledningsprocessen. Mötet utgjorde ett viktigt steg i arbetet med att stärka kvaliteten och tydligheten i studenthandledningen inom den kommunala primärvården.

I modellen ligger ett större ansvar på studenten. Ibland är inte studenten villig eller redo att bära på det ansvaret.

Mitt bekymmer är att fler av studenterna säger att de inte vill arbeta i par. Oftast beror det på att de inte är kompatibla. De vill inte bli ihopklumpade med varandra.

Veckoplaneringen är jättebra.

I början var det krångligt med studentpärmerna, men jag lärde mig och nu går det jättebra.

Vi måste justera läraaktiviteterna utifrån kommunal primärvård.

Uppgiftslistan behöver justeras, vi behöver ta bort vissa uppgifter som ej är relevanta i vår verksamhet och lägga till andra.

Inom psykiatri behöver vi göra om hela listan. Basdokumenten fungerar dock bra.

Vi har ordnat så att studenterna som kommer till Uddevalla i T4-5-6 har egna datorer och telefoner, inlogg och taggar.

Det är viktigt att ha kontakt med studenterna innan de kommer. Vi använder ett välkomstbrev.

Citat från handledare

Sammanfattande insikter

Erfarenheterna från implementeringsprocessen i Mellerud och Uddevalla visar att handledningsmodellen Patientnära Lärande fungerar väl i kommunal primärvård, men kräver viss anpassning. Det framkom att standarddokument i studentpärmerna behöver justeras för att bättre spegla olika vårdformer, såsom ordinärt-, särskilt- och korttidsboende). Studentpärmerna upplevdes som ett tydligt och tryggt stöd av både studenter och handledare, särskilt i början av VFU-perioden. Ett tydligt studentrum, närhet till handledare, och gemensamma reflektionsstunder bidrog till känsla av trygghet och ökat lärande. Introduktionsfilmer och minihandbok stärkte förståelsen för modellen, men återkommande behov av lokal introduktion och tydliga rutiner framhölls som avgörande för en lyckad implementering. Reflektioner från handledare visade att studentpärmerna användes på kreativa sätt, till exempel under bilresor, och att modellen även stödjer handledare som är nya i rollen. Utmaningar kvarstår dock kring kontinuitet och att väcka engagemang hos alla handledare och studenter. En tydlig ansvarsfördelning, schemalagda reflektioner och tidig introduktion föreslås som nyckelfaktorer för att säkerställa framgång vid vidare spridning.

Rekommendationer för vidare implementering

• Anpassa studentpärmerna till kommunal primärvård

Justera innehållet efter vårdform och ta bort läraaktiviteter som inte är relevanta utanför sjukhusmiljö.

• Säkra en tydlig introduktion för både studenter och handledare

Använd introduktionsfilmer och komplettera med lokala genomgångar av pärmerna, ansvarsfördelning och handledningsmodellens upplägg vid VFU-start.

• Skapa strukturer för kontinuerlig reflektion

Schemalägg reflektionsstunder en eller två gånger per vecka och skriv in detta i arbetslistan.

• Tillhandahåll fysisk lärandemiljö för studenter

Ett särskilt studentrum med datorer och lugn arbetsro nära handledare stärker möjligheten till självständigt lärande och kontinuerligt stöd.

• Arbetsredskap för ett självständigt arbete

Dator, telefon, nycklar och inlogg ger ett ansvar till studenten men också en ökad självständighet

• Gör studentpärmerna till ett gemensamt verktyg

Använd pärmerna aktivt i handledningen och reflektionen, även vid bilresor eller när studenter växlar mellan handledare.

• Utse och stötta huvudansvarig handledare i varje enhet

Ansvar för grundläggande dokument och för att säkra rutiner för introduktion och uppföljning stärker kvaliteten i handledningen.

• Följ upp kontinuerligt

Planera in regelbundna uppföljningssamtal med handledare och studentansvariga för att fånga upp behov, goda exempel och utvecklingsområden.

• Samverkan mellan verksamhet och lärosäte

För att en implementering ska fungera krävs ett genuint samarbete mellan lärosäte och verksamhet. Att man har "nära" till varandra att få kontakt när svårigheter uppstår.

Genom att ta tillvara dessa insikter och rekommendationer kan framtida implementeringar av handledningsmodellen Patientnära Lärande i kommunal primärvård stärkas och förenklas. Tydlig struktur, anpassat material och förankrade rutiner skapar goda förutsättningar för både handledare och studenter. En strategisk spridning bör bygga på lokalt engagemang, systematiskt stöd och kontinuerlig uppföljning, där modellen integreras som en naturlig del av det dagliga lärandet i vårdverksamheten.

Framtid

Ett av målen med projektet var att handledningsmodellen Patientnära Lärande skulle ge fortsatt stöd till handledande sjuksköterskor även efter projektets slut. Efter avslutat projekt var ambitionen att ha etablerat en struktur för implementering och spridning av modellen till andra kommuner inom Fyrbodal. På så sätt skapas förutsättningar för att öka antalet VFU-platser, samtidigt som en hög kvalitet på handledningen bibehålls.

Projektet inleddes i Melleruds kommun, och under projektperioden anslöt även Uddevalla kommun. I Mellerud har beslut fattats om att fortsätta arbeta med handledningsmodellen tillsammans med sjuksköterskestudenterna. Handledare och studenter kommer vid det första planeringssamtalet under VFU att överenskomma om hur de tillsammans ska använda studentpärmen som en del av handledningen.

I Uddevalla har kommunen under våren 2025 genomfört vissa justeringar för att anpassa modellen till sin verksamhet och planerar att fortsätta arbeta enligt modellen. Erfarenheterna hittills visar att både handledare och studenter uppskattar modellen och ser dess värde i det kliniska lärandet.

Intresset för modellen har ökat, och fler kommuner, däribland Hagfors och Vara (Vedum), har uttryckt nyfikenhet på att ta del av och eventuellt implementera Patientnära Lärande.

Under hösten 2025 planeras möten med handledare för att presentera de justeringar som gjorts inom projektet samt rapportens slutsatser och rekommendationer.

Ekonomisk redovisning

Den erhållna summan 350 000 kronor har använts till löner under 2024–2025 men även till resekostnader och tryck av en rapport. Alla medel har förbrukats.

2024–05–01-- 25–04–30

Budget tkr kostnader	2024	2025
Löner	207 743	107 257
Drift	35 000	
Summa	242 743	107 257
OH Kostnad	101 794	52 556
Summa	344 537	159 813

Referenser

Andrews, M., & Roberts, D. (2003). Supporting student nurses learning in and through clinical practice: the role of the clinical guide. *Nurse Education Today*, 23(7), 474–481. [https://doi.org/10.1016/S0260-6917\(03\)00076-5](https://doi.org/10.1016/S0260-6917(03)00076-5)

Cajvert, L. (2024). *VFU i praktiken: Studentens handbok för verksamhetsförlagd utbildning* (2:ed ed.). Studentlitteratur.

Cremonini, V., Ferri, P., Artioli, G., Sarli, L., Piccioni, E., & Rubbi, I. (2015). Nursing students' experiences of and satisfaction with the clinical learning environment: the role of educational models in the simulation laboratory and in clinical practice. *Acta Bio-Medica: Atenei Parmensis*, 86 Suppl 3, 194–204. <https://doi.org/10.15452/CE-JNM.2020.11.0004>

Gibbs, G. (1988). *Learning by doing : a guide to teaching and learning methods*. Further Education Unit, Oxford Polytechnic.

Glynn, L. G., MacFarlane, A., Kelly, M., Cantillon, P., & Murphy, A. W. (2006). Helping each other to learn--a process evaluation of peer assisted learning. *BMC Medical Education*, 6, 18. <https://doi.org/10.1186/1472-6920-6-18>

Hilli, Y., & Sandvik, A.-H. (2020). A Nordic model for learning compassionate care in clinical education. *Nurse Education Today*, 90, N.PAG-N.PAG. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104454>

Högskolan Väst. (2025). *Sjuksköterskeprogrammet, 180 hp*. Högskolan Väst – Sjuksköterskeprogrammet, 180 hp

Jackson, D. (2015). Employability skill development in work-integrated learning: Barriers and best practice. *Studies in Higher Education*, 40(2), 350–367. <https://doi.org/10.1080/03075079.2013.842221>

Johnsson, A., Månsson Selin, J., & Pennbrant, S. (2023). Scaffolding for learning and establishing a professional identity: A qualitative descriptive study of nursing students' experiences of learning with a student-centred supervision model based on patient-oriented care during clinical placement. *Nordic Journal of Nursing Research*, 43(3–4), 20571585231221257. <https://doi.org/10.1177/20571585231221257>

Sandvik, A.-H., Karlsson, P., Zetterman, A., & Eskilsson, C. (2021). Nursing students' experiences of peer learning in a dedicated educational unit in municipal home healthcare: A phenomenological study. *Nordic Journal of Nursing Research*, 41(4), 224–232. <https://doi.org/10.1177/2057158520966949>

SFS 1993:100. Högskoleförordningen [The Higher Education Ordinance]. Stockholm: Socialdepartementet. <https://www.uhr.se/en/start/laws-and-regulations/laws-and-regulations/the-higher-education-ordinance/>.

SOU 2022:35. Tryggare i vårddyrket, en översyn av vissa frågor inom utbildning till sjuksköterska och barnmorska. <https://www.regeringen.se/contentassets/91f6819a110747f3a7e20614d6521a87/tryggare-i-varddyrket--en-oversyn-av-vissa-fragor-inom-utbildning-till-sjukskoterska-och-barnmorska-sou-202235/>.

Statistics Sweden. (2017). Trends and Forecasts 2017 population, education and labour market in Sweden – outlook to year 2035. https://www.strategie.gouv.fr/sites/strategie.gouv.fr/files/atoms/files/russel_schmieder_-_statistics_sweden.pdf.

Svensk sjuksköterskeförening. (2024). Kunskapsområdet omvårdnad. <https://www.Kunskapsområdet omvårdnad | Svensk sjuksköterskeförening>

Vabo, G., Slettebø, Å., & Fossum, M. (2021). Nursing students' professional identity development: An integrative review. *Nordic Journal of Nursing Research*, 42(2), 62–75. <https://doi.org/10.1177/20571585211029857>

World Health Organisation. (2019). Ageing and life course. <https://www.who.int/ageing/en>

Zegwaard, K.E., Pretti, J.T., Rowe, A.D., & Ferns, S.J. (2023). Defining work-integrated learning. In Zegwaard, K.E., and Pretti, J.T. (Editors), *The Routledge International Handbook of Work-Integrated Learning* (3rd Ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003156420>

HÖGSKOLAN VÄST

Institutionen för Hälsovetenskap

